

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสร้างพื้นที่อัตลักษณ์ของผู้ลี้ภัยชาวคะเรนนิ: กรณีศึกษาของค่ายผู้ลี้ภัยบ้านใหม่ในสอย	
ผู้เขียน	นางสาวกุลธิดา นิวิฐกุลนิภา	
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์)	
คณะกรรมการที่ปรึกษา	ดร. มาลี สิทธิเกรียงไกร	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	ดร. ชัยนัฏวรรธนะภูติ	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ได้ศึกษากลุ่มผู้ลี้ภัยชาวคะเรนนิที่อาศัยในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านใหม่ในสอย จังหวัดแม่ฮ่องสอนและพื้นที่อัตลักษณ์ของกลุ่มผู้ลี้ภัยดังกล่าวซึ่งเกิดขึ้นผ่านพิธีกรรมและขนบธรรมเนียมโดยมุ่งศึกษากิจกรรมชุมชนสามกิจกรรม อันได้แก่ งานวันชาติกลุ่มรัฐคะเรนนิ งานประเพณีดีคู่และงานประเพณีเก้โทโป งานวิจัยนี้ยังศึกษามิติความสัมพันธ์ระหว่างงานประเพณีเหล่านั้นกับการสร้างพื้นที่อัตลักษณ์ของชุมชน การเก็บข้อมูลภาคสนามทางด้านชาติพันธุ์ศึกษาใช้ระยะเวลาทั้งหมด ๖ เดือน อีกทั้งยังมุ่งศึกษาว่าผู้ลี้ภัยชาวคะเรนนิมีวิธีการใดในการคงความต่อเนื่องของกิจกรรมชุมชนทั้งสามได้

การวิจัยนี้ได้นำเสนอมุมมองใหม่ในการศึกษาประสบการณ์ชีวิตของผู้ลี้ภัยในพื้นที่ที่ถูกจำกัดการเคลื่อนย้าย และได้เชื่อมโยงการศึกษาผู้ลี้ภัยเข้ากับองค์ความรู้ทางสังคมวิทยาในระดับที่กว้างขวางขึ้น การศึกษานี้ประยุกต์ใช้แนวคิดด้านพื้นที่อัตลักษณ์ ผู้กระทำการ และกระบวนการสร้างชุมชน เพื่อเป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ว่าผู้ลี้ภัยชาวคะเรนนิในฐานะตัวการสำคัญนั้น ได้สร้างพื้นที่อัตลักษณ์และพื้นที่ชุมชนอย่างต่อเนื่องผ่านงานประเพณีทั้งสามในรูปแบบใด

การวิจัยนี้พบว่า ๑ (แม้ในภาวะที่ถูกจำกัดพื้นที่การเคลื่อนย้ายและมิได้รับการยอมรับถึงการมีตัวตนไม่ว่าจากประเทศมาตุภูมิหรือจากประเทศเจ้าบ้านที่รับพวกเขาไว้) ผู้ลี้ภัยชาวคะเรนนิยังคงพยายาม

สร้างพื้นที่อัตลักษณ์ของคนจีนในสองลักษณะ ลักษณะแรกคืออัตลักษณ์ชาตินิยมผ่านการจัดงานวันชาติคะเรนนีผ่านการปลุกฝังของผู้นำชาตินิยมพรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะเรนนี หรือพรรคเคเอ็นพีพี อัตลักษณ์ที่สองคืออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ผ่านประเพณีประจำปี ได้แก่ประเพณีตีคู่และประเพณีเก้โทโป้ เพื่อเน้นย้ำความรู้สึกผูกพันกับชาติพันธุ์ของตน ผู้ลี้ภัยชาวคะเรนนีอาศัยความพยายามอย่างแข็งขันเพื่อคงธรรมเนียมปฏิบัติของประเพณีประจำปีทั้งสองไว้ โดยการรื้อฟื้นความหมายของสัญลักษณ์และพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ การเดินรำตามรูปแบบดั้งเดิม เจกเช่นที่เคยปฏิบัติมาในอดีต

๒ผู้มีส่วนร่วมหลักในการจัดงานต่างๆเหล่านี้ ซึ่งประกอบด้วย ค (คณะกรรมการพื้นที่พักพิงชั่วคราว คณะกรรมการวัฒนธรรม คณะกรรมการจัดงานวันชาติคะเรนนี และผู้นำทางด้านประเพณีนั้น ได้เข้าไปมีบทบาทในฐานะผู้กระทำการหลักในการดำเนินงานและในการเจรจาต่อรองเพื่อให้งานทั้งสามเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องได้ อันเป็นการช่วยให้ผู้ลี้ภัยชาวคะเรนนีสามารถเชื่อมโยงและมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนคะเรนนีในที่อื่นๆและกับโลกภายนอกที่พักพิงชั่วคราวได้ในหลากหลายบริบทยิ่งขึ้น

๓(ประเด็นที่น่าสนใจคือกิจกรรมชุมชนทั้งสามนี้ไม่ได้ก่อให้เกิดความรู้สึกของการมีอัตลักษณ์ร่วมกันของชาวคะเรนนี โดยเฉพาะประเพณีตีคู่และประเพณีเก้โทโป้ ทว่าประเพณีทั้งสองมีหน้าที่เสมือนเป็นพื้นที่ให้ชาวคะเรนนีได้สร้างความรู้สึกของการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มศาสนา หรือกลุ่มความเชื่อซึ่งในอดีตพวกเขาได้เคยเป็นส่วนหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประเพณีตีคู่และประเพณีเก้โทโป้นั้นถูกจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดความอยู่ดีมีสุขแก่ครอบครัวและสมาชิกในชุมชนนั่นเอง ดังนั้น การจัดเทศกาลขนาดใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชาตินิยมในพรรคเคเอ็นพีพีนั้นมิได้ก่อให้เกิดความรู้สึกอัตลักษณ์ร่วมกันของผู้ลี้ภัยชาวคะเรนนีหรือเพิ่มความตระหนักรู้ในอัตลักษณ์คะเรนนีร่วมกัน อย่างไรก็ตาม กิจกรรมหลักของชุมชนทั้งสามนี้ทำหน้าที่เป็นเวทีหลอมรวมผู้ลี้ภัยชาวคะเรนนีจากภูมิภาคหลังชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ให้เข้ามามีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จนก่อให้เกิดเป็นชุมชนขึ้นได้

Thesis Title	A Space Making of Karenni Refugees' Identities: A Case Study of Ban Mai Nai Soi Camp	
Author	Ms. Kultida Niwitkulnipa	
Degree	Master of Arts (Social Science)	
Advisory Committee	Lect. Dr. Malee Sitthikriengkrai	Advisor
	Lect. Dr. Chayan Vaddhanaphuti	Co-advisor

ABSTRACT

This thesis concerned with a group of Karenni refugees living in a Ban Mai Nai Soi Camp (BMN) of Mae Hong Son Province and their space of identity which created through rituals and practices of the three communal events. The research studied the three communal events, namely, Karenni National Day (KND), Dee Ku and Kay Htoe Boe annual ritual festivals, and examined their relations to the space of identity. The ethnographic fieldwork was conducted in a period of six months. This research also explored how Karenni refugees sought to maintain the continuity of three communal events.

The research suggested a new aspect in the study of refugee's emplacement experiences and connects refugee studies to broader concepts in social sciences. The study applied the concept of space of identity, agency, and community as a process to analyze how Karenni refugees continually engaged as active actors in creating their space of identities and community through the three communal events.

This research found that: 1) despite the confinement circumstance, where Karenni refugees were not recognized by neither hosting country nor the country of origin,

Karenni refugees continually create two spaces of identities. First, Karenni Nationalist identity was created through celebration of KND event which had been invented by Karenni National Progressive Party (KNPP). Second, the ethnic identity was also created through the two annual ritual festivals of Dee Ku and Kay Htoe Boe. In articulating sense of belonging, Karenni refugees worked hard to maintain their familiar traditional practice in two annual ritual festivals by recreating sacred symbols, rituals, and dancing performances which they traditionally practiced in the past.

2) The key community actors referred to as camp committee (CC), the BMN cultural committee, the KND Committee, and traditional leaders, continually engaged as active agents in organizing and negotiating for the continuity of the three communal events which helped Karenni refugees to connect with Karenni communities in various contexts and the world beyond the camp.

3) Interestingly, not all three communal events constituted to the sense of collective identity as Karenni, particularly two annual ritual festivals of Dee Ku and Kay Htoe Boe festival. Rather, the two annual ritual festivals served as a space in which Karenni sought to recreate a sense of belonging to a religion group or a group that they were part of it in the past. Perhaps, an explanation would be that the rituals in the Dee Ku and Kay Htoe Boe Festivals were conducted for the well-being of households and individuals. Thus, the grand festivals supported by KNPP nationalist sentiment did not constitute to the sense of collective identity as Karenni or create conscious awareness of Karenni identity. However, the three communal events clearly brought Karenni refugees from different ethnic backgrounds to involve, interact, and relatively create a community.